

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panegyricvs, Die Natali Academiae Theodorianae
Paderbornensis, Reuerendissimo, atq[ue] Illustrissimo
Principi, ac Domino, Theodoro, Episcopo Ecclesiae
Paderbornensis, S. R. I. Principi, Fvndatori Eivs ...**

Horrion, Johann

Paderbornæ, 1616

Capvt XIII. Cur expediat plures Catholicas Academias institui.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14243

vnius corporis, inter se cohærent, nisi CHRISTI instituto, vnius, quod sub aspectum caderet, capitis auctoritate tenerentur, ideò non dubitamus pronunciare cum D. Cypriano Martyre: **Deus vnus est, & Christus vnus, & vna Ecclesia, & Cathedra vna super Petrum Domini voce fundata.** Quod si ad idem exemplum formandæ essent Academiae, concluderetur non vnâ omninò solam, vt argumentabatur Iordanes, sed vnâ quæ auctoritate, & imperio quodam ceteras contineret, & gubernaret esse oportere. Sed ne id quidem necesse est. Dum enim Academiae inter partes Ecclesiæ, vt verè sunt, censentur, licebit quidem opinionibus, de quibus in vtramq; partem integra religione certatur, inter se dissentiant: in ijs verò quæ capita sunt ac firmamenta salutaris doctrinæ, ne distrahantur in factiones, eadem eas, quæ vniuersam Ecclesiam, auctoritas colligabit.

CAPVT XIII.

Cur expediat plures Catholicas Academias institui.

EST nihilominus hodie quoque nonnullis, quibus est priuatus quæstus reipubl. commodis potior, permolesta Academiæ nouarum omnis institutio. queruntur enim nescio quid de splendore, & celebritate veterum gymnasiolorum nouis fundandis, quotidie detrahi. Quæ ratio si maiores nostros mouisset, ne ea quidem extarent, pro quorum isti honore decertant. Etenim ante annum à CHRISTO nato M. CCC. vna, & fortasse altera erat in Germania Viennæ, & Augustæ Treuirorum Academia. Nihil tamen illæ causæ dicere potue-

potuerunt, quin proximo consequenti seculo Heidelber-
 gensis, Pragensis, Coloniensis, atque Erfurtensis fundaren-
 tur. Aucto, vt fit, numero, illustrior quoque cœpit esse
 earum vtilitas. ergò post annum M. CCCC. Lipsiensis,
 Ingolstadiensis, Louaniensis, Rostochiensis, Gripsvvalden-
 sis, Friburgensis, Tubingensis, Moguntina ad veteres illas
 accesserunt. Num hæ tamen maioribus nostris multæ vi-
 sæ sunt? num à nouarum studio hac veterum multitudine
 sunt retardati? Nonne post annum M. D. VVittemberge?
 nonne Francofurti ad Oderam? nonne Dilingæ, Herbi-
 poli, Gracij, & alijs Germaniæ locis nouæ Academiæ exti-
 terunt? Nimirum si, vt ait Sapiens, **Multitudo sapien-** [Sap. 6.]
tum sanitas est orbis terrarum, poterãtne dubitare,
 quin è salute esset Reipub. quamplurimis locis accendi stu-
 dia sapientiæ? Veniebat verò noninumquam vsu, vt exor-
 to bello, aut simili publica calamitate aditus ad longinqua
 gymnasia adolescentibus intercluderetur, quibus multos
 sæpe annos tam necessario fructu carendum fuisset, nisi
 prouisum esset à principibus, vt vno obsæpto, alia littera-
 rum studiosis paterent loca. Quid priuatorum inopiam
 commemorem, quibus nisi oblata essent adiumenta di-
 scendi, quantas hodie respub. vtilitates, & ornamenta re-
 quireret? Quid quòd Ecclesiæ rationes ita flagitare viden-
 tur. Qua enim illi re tam opus est, quàm eruditus Paro-
 chis? nam quod oppidum, aut quis vicus paullò frequen-
 tior tali non eget? præsertim hac nostra tempestate, qua
 nisi hominum animi doctorum præsidijs tegantur, vix est
 vt planorum, & impostorum manus euitent. Iam verò
 Parochi munus non valdè ab ijs expetitur, qui complures
 annos studia litterarum peregrè suis impensis coluerunt.
 De publico verò, si quot satis essent, in hanc spem, procul
 patria

patria alerentur, prope in immensum prodirent sumptus, cum opportunitates deesse non possint, quibus minus difficulter sustineantur domi. Adolescentibus verò ipsis vtrum tandem ad disciplinam est conducibilius, in suorum conspectu arctè, attenteq; haberi, an inter alienos in summa impunitate versari? præsertim cum jam multiplicatis vbique scholis, & breviori reperta ad eruditionem via, ijs doctrinis hodie pueri imbuantur, quas vix olim viri degustabant. At illa ætas mollis ac tenera, non certè est ad peregrinandum apposita. quippe facile remotis custodibus, alienos minusque commodos mores induit. Id quod esset valdè procliuè, si ad paucas vrbes immensi adolescentium greges confluerent, qui neque propter imprudentiã sibiipsis imperare, neque propter multitudinem à moderatoribus cognosci, nedum regi possent. Quod enim sapienter dictum est ab Aristotele, multitudinis, vt rectè gubernari possit, modum quendam esse oportere, id maxime in moderanda teneriore ætate valet, quæ sine intenta obseruatione, assiduaq; custodia diffluit, atque corrumpitur. Quod vtinam huiusce rei pauciora exempla haberemus, neque liceret Academias florentes olim, nunc rectorum socordia eò prolapsas commemorare, vt adolescentes, qui ad eas mittuntur, vix pluribus annis doctiores, at paucis mensibus certò flagitiosiores euadant. Nam quid attinet earum meminisse, quæ à maiorum religione descuerunt? videntur ne vel hæ solæ satis iustam nouis instituentis causam dedisse? Certè cum Ioannes Hussus peruersis VViclephi opinionibus imbutus Academiam Pragensem perturbaret, nouamque eius gubernandæ formam suis consceleratis consilijs opportunam moliretur inducere, in paucis diebus tria admodum Germanorum millia, cum suis professoribus, viris

Catho-

[7. de rep.
cap. 4]

[Æneas
Sylvius
hist. Bo-
em. ca. 35.
Naucler?
Bonfin.]

Catholicis, Lipsiam commigrarunt, ibique nouæ Academiæ, in qua sine religionis labe studia litterarum tractarent, fundamenta jecerunt. Ita enim verum esse censebant, vt similit aliqua Academia sese abruperit à societate rectè sentientium, euestigio exoriatur alia, quæ illius damnum nouo ardore, & industria dissoluat, atque compenset. Et tamen postquam non modò in plurimis Academijs jactura est facta, verum etiam tot populosissimæ gentes a nobis auulsæ, nouis quotidie de religione doctrinis ludos aperiant, erit quispiam Catholicus tam à studio auitæ religionis auersus, vt molestiam capiat animo, cum à viris Principibus tot mortalium errorem miserantibus, opportunis locis gymnasia salubribus, nullaque peste contaminatis litteris excitantur? At enim, inquit, Academiarum nostrarum honorem, & antiquissimum decus tot nouarum accessione infuscari nolumus. Itane? tot populorum salus vestro isto fumoso nomine vobis est vilior? Quid enim? quacumque circumtulerimus oculos plena sunt omnia naufragijs miserorum. hic si quis vnde vnde licuerit, validas, nouas, omnibus rebus instructas naues contrahat, è propinquo percuntibus signum ostendet, adnatantes accipiat, omniq; ope reficiat, vos scilicet, Viri Sapientes, indignum facinus exclamabitis: obscurari illius nauis gloriam,

qua vecti Argiui delecti viri,

Petebant illam pellem inauratam arietis. illam vnam, toto mari requiri, illam conscendi debuisse. illam qui nancisci nequiuert, eum scilicet fluctibus, Dijsque marinis esse permittendum. Quantò Academijs veteribus esset gloriosius, prognatis nouis, acuerit studia litterarum, intendere professorum assiduitatem, iuuenum animos laudabili æmulatione inflammare, denique partam à maioribus.

bus gloriam non socios laborum refugiendo, sed industria omni vincendo, tueri, ac propagare? Iam verò languentibus studijs, laxata disciplina, jacentibus bonis moribus, incitum est profectò bonas artes accusare, si tam malis modis acceptæ, noua sibi domicilia circumspexerint.

CAPVT XIV.

Gratiæ totius VVestphaliæ nomine.

DE hac tamen, Princeps Illustrissime, abs te constituta Academia, locorum interualla, quibus sane non modicis hæc vrbs abest à veteribus gymnasijs, omnem eripient querendi, & indignandi locum. Quàm verò omnibus VVestphaliæ ordinibus iucundum acciderit hoc beneficium tuum, satis hæc Academię tuæ natalem celebrantium, gratulantium, gestientium frequentia, & inusitati plausus ostendunt. Quis enim est omninò summorum, mediorum, infimorum, cuius non os ipsum, atque vultus exultantes tibi gratias agere videantur? Tu enim, Princeps Illustrissime, vnus post hominum memoriam, ita de VVestphalia vniuersa es promeritus, vt cum ad te vna duntaxat Episcopalis Ecclesia administranda delata sit diuinitus, tamen eas quoque in quibus Episcopale munus non sustines, Episcopalibus jam tibi meritis, ijsq; immortalibus obstrinxis. Quid enim tam dignum Episcopo, quàm in omnem retrò ætatem prouidere, vt omnibus scientiæ, & integritatis artibus erudiantur, qui sunt aliquando in Ecclesiasticorum hominum numerum allegendi? quàm diuinarum humanarumque rerum cognitione præstantes cum inferioris loci Clericos, tum Scholasticos, Decanos, Præpositos, aliosque magnates tanto ante fingere, & formare? Atqui hoc abs te commodum,